

Pagulusühiskonna üheks olulisemaks ülesandeks on olnud noorte kasvatamine ja nende säilitamine eestlusele. Ideaaliks on noorte põhjalik emakeele tundmine, kirjanduse ja luule tundma õppimine ja võimalikult ka teiste omakultuuriharudega tutvumine. Samuti on vajalik anda õpilastele ajaloolist ja geograafilist tausta meie eluavalduste sügavamaks mõistmiseks.

Suurt osa selles määramatus ettevõttes on mänginud meie täienduskoolid üle maailma. Erasmus täienduskooli töötab meie kodumaa 6-klassilise algkooli põhimõttel, kusjuures õppeaineks on eesti keel, kodumaa-tundmine (ajalugu, maateadus) ja laulmine.

Lapsed tulevad täienduskooli tavaliselt 7 või 8 aastaseks ja on kooli lõpetamisel 13 või 14 aastat vanad. Selle järele on nad süstemaatilise emakeelsest õpetusest välja lülitatud. Elades kohaliku keele mõju all ja õppides selles keeles, on loomulik, et nad palju täienduskoolis õpitust unustavad. Pealegi on noored selles eas eriti vastuvõtlikud ja mõjustatavad.

Et seda olukorda kuidagi parandada, kutsuti Toronto Eesti Täienduskooli juures ellu nn. järelkool. Õpilased selles tulid kokku üks kord nädalas. Neil kokkutulekuil ei olnud aga kindlat kava, vaid püüti noori aidata nende huvialadel. Osavõtjate arv oli aga väike ja praktilised võimalused puudulikud, selletõttu vaibus tegevus ja järelkool sulges uksed.

Eelpoolnimetatud puudused ja probleemid aga püsisid ja ootasid lahendamist. Eriti juhtisid tähelepanu lüngale meie laste emakeelses hariduses Koolikomitee esimees hr. H. Lupp ja sama komitee sekretär pr. L. Marley, kelle lapsed olid lõpetamas täienduskooli algkooli osa. Peale küsimuse arutamist teiste lastevanematega, otsustas Koolikomitee ellu kutsuda kolmeaastase täienduskooli. Nii alustas tegevust Toronto Eesti Seltsi Täienduskeskool 2. oktoobril 1964. a. Uuel koolil oli esimesel aastal loomulikult ainult esimene klass, aga 1967. a. kevadel saatis ta välja oma esimese lennu.

Kuna pagulas-keskkooli üheks praktiliseks ülesandeks on ettevalmistada meie ühiskonnale uusi juhte, siis on õpilaste põhjalik eesti keele oskus ja kodumaatundmine primaarse tähtsusega. Kooli kavva võetigi siis emakeel ning ajalugu, maateadus ja kodanikuõpetus. Emakeele õpetamisel on erilist rõhku pandud praktilise keeleoskuse arendamisele nii sõnas kui kirjas. Keeleõpetuse osas langeb esimesel aastal peamine rõhk algkoolis õpitu kordamisele ja süvendamisele. Teises klassis on peamine tähelepanu pühendatud vormiõpetuse käsitlemisele ja kolmandas vormi- ja stiiliõpetusele. Kogu õppeaja kestel juhitakse loomulikult tähelepanu tehtud vigadele ja antakse õpilastele individuaalset abi ja nõu.

Õpperaamatutest on grammatika osas kasutusel järgmised: H. Jänes „Meie emakeel II ja III“, J. Valgma „Eesti keeleõpetuse reegleid“, A. Muuk „Väike õigekeelsuse sõnaraamat“ ja vajaduse korral J. Silveti „Eesti - inglise sõnaraamat“.

Suur osa emakeelele pühendatud õppeajast langeb eesti kirjanduse ja luule tundma õppimisele ja vabale eneseväljendusele. Iga õpilane loeb õppeaasta jooksul vähemalt ühe algupärase romaani ja tutvub põhjalikult ühe luuletuskoguga, mille järele ta esitab klassile loetust kokkuvõtte ja kriitika. Samuti esitab iga õpilane klassis referaadi mõnel ühiskondlikul ja teda huvitaval teemal, millele järgneb diskussioon ja küsitlemine. Kirjandusloos käsitletakse eesti kirjanduse ajalugu, meie klassikuid (Tammisaare, Metsnurk, Gailit, Mälg, Kivikas j.t.) ja meie luuletajate paremiku (Suits, Under, Visnapuu, Alvar j.t.). Nooremaist sõnaseppadest on ka vas Viirlaid, Uibopuu, Kalmus, Ristikivi, Talve ja mitmed teised.

Eriti tänuväärset tagajärge ja elavat vastukaja noorte hulgas on saavutatud referaatidega üldteemadel. Need on sageli päevakajalised ja äratavad suurt huvi. Näiteks võiks tuua järgmised teemad: „Eestlaste kohanemise-probleeme uues ühiskonnas“, „Rassirahutused Ameerikas“, „Teaduse ülikiire arengu mõju inimesele“, „Toronto eesti ajalehed - kriitika“, „Põhjusi õpilaste rahutusteks“ ja palju teisi. Nagu loetelust nähtub on arutluse alla võetud eestlaskonna eriprobleeme kui ka kohaliku ühiskonna keerdkäsimusi, mis paratamatult mõjustavad ka meie ühiskonda.

Kogu kooliaja jooksul püüavad õpetajad rikastada noorte sõnavara, andes vasteid ingliskeelsetele sõnadele ja terminoloogiale, mis koduleeles nii tihti ei esine. Seda sõnavara kasutavad noored siis kirjandites, luulekatsetes ja muus omaloomingus. Mitmed õpilased on osutanud loomulikku talenti eneseväljenduse alal ja nende proosapalasisid ja luuletusi on avaldatud kohalikus eesti ajakirjanduses ning kantud ette kevadistel lõpuaktustel küllaltki menukalt.

Praktilise kirjakeele kasutamiseks on antud noortele juhtnööre erakirjade, pävekirjade ja protokollide kirjutamisel.

Peale otsese akadeemilise õppetöö püüab keskkool anda õpilastele paremat arusaamist eestluse sihtidest ja traditsioonidest ning neid siduda eesti ühiskonnaga positiivsete väärtuste kaudu. Saavutamaks seda eesmärki on õpetajaskond organiseerinud noorte ühisüritusi väljaspool kooli aega. Nii on juba neli aastat korraldatud talipäevad, milles osavõtt on olnud väga elav. Suusatades, kelgutades ja teisi talvemõnuseid nautides on osavõtjatel mahti sõprussidemeid luua ja üksteist paremini tundma õppida kui reedeõhtune napp kooliaeg seda lubab. Hiljem kirjutavad õpilased ülevaate talipäevadest kohalikele eesti ajalehtedele, lisades ka kohalvõetud pilte.

Üheskoos on ka külastatud eesti teatrietendusi, kus noortel on võimalus tutvuda meie näitekirjanduse paremikuga ja saada mingit ettekujutust meie teatri-traditsioonidest. Kohalikud pagulasteatrid on vastu tulnud, müües õpilaspileteid odavamalt hinnaga.

Et noorte teatrihuvi on suudetud äratada, sellele viitavad mitmed tundemärgid. Esiteks, eesti teatrietendustel on noorte külastajate arv suhteliselt suur. Teiseks, mitmed endised ja praegused keskkooli õpilased on aktiivselt liitunud Toronto „Kultuuriteatriga“ ja aitavad edukalt lahendada meie näitlejate pealekasvu probleemi. Käesoleval kevadel (1969. a)

esitati Toronto Eesti Majas K. Ristikivi „Rohtaia“ dramatiseering, milles paljud neist kaastegevad olid.

Seniste ürituste õnnestumine on mõjunud julgustavalt õpetajatesse, õhutades neid leidma uusi huvivälju. Nii on kavas veel ühiseid kunstinäituste ja kontsertide külastamisi, mis annaks lisa-ainet diskussiooni-õhtutel, kus tihtipeale avaldatakse otse üllatavat oskust ja küpsust oma muljete väljendamisel.

Üheks rahvuskultuuri alaks, mis Toronto noorte huvi eriti on köitnud, on rahvatants. Tantsurühmade harjutused toimuvad Eesti Majas igal reedel algusega kell 6 õhtul. Samal õhtul kell 7.30 algab keskkooli õppetöö. Tulemuseks on, et suurem osa õpilastest võtab osa ka tantsuharjutustest. Selline olukord ei eeldusta ainult noorte liitumist eesti ühiskonnaga, vaid aitab ka vältida nende sattumist suurlinna vähem-soovitava mõju alla. Vanemad püüavad selletõttu eriti mõjustada oma lapsi keskkooli tööst osa võtma ja õpilaste arv koolis on pidevalt kasvanud.

Ajaloo tundides käsitletakse keskkoolis kodumaa sündmusi alates Vabadussõjaga. Erilist rõhku on pandud iseseisva Eesti olukorra tutvustamisele ja meie saavutustele selle perioodi vältel. Teiseks oluliseks kontsentratsiooniks aineks on II Maailmasõda, selle sündmused ja tagajärjed. Nende olukordade mõistmine on suure tähtsusega meie väljaspool kodumaad sündinud generatsioonile, kes oma põhilise hariduse saab kohaliku maa koolides. Kuna õpilased keskkoolis on ka juba vanemad, siis on võimalik ainesse põhjalikumalt süveneda ja seda detailsemalt esitada kui algkoolis.

Sobiva õpperaamatu puudumine sellel alal annab end muidugi tunda, kuid aineõpetajad on püüdnud seda korvata, kasutades abiraamatuna sobivaid teoseid, esitades leiduvat pildimaterjali ning ammutades teadmisi isiklikest mälestustest. Ka on edukalt kasutatud referentidena isikuid, kellel on eriteadmisi seoses läbivõetava ainega. Käesoleval õppeaastal (1968/69) oli suureks abiks ja huviaratajaks Võitlejate Ühingu poolt korraldatud Vabadussõja näitus. Lisaks väljapanekutele andsid ühingu liikmed õpilastele seletusi ja vastasid küsimustele.

Peale puhtfaktiliste teadmiste annab kodumaa ajaloo õppimine noortele tugevama emotsionaalse sideme oma vanemate sünnimaaga ja aitab neid paremini mõista meie vanema põlve tõekspidamisi ja tuleviku-lootusi.

Kodumaa maateaduse õpetamisele on keskkoolis pühendatud ainult pool õppeaastat kooli teises klassis. Kavas on algkoolis õpitu kordamine ja süvendamine. Nii palju kui aeg lubab, on sellele lisatud ülevaade Eesti geoloogilisest koostisest ning kokkuvõtte kodumaa majanduslikust geograafiast.

Ka maateaduses puudub õpperaamat, aga õpetajad on edukalt kasutanud Eesti Kirjanike Kooperativi poolt väljaantud neljaköitelist „Meie Maad“. See teos annab kodumast väga ülevaatliku pildi, kuna ta sisaldab suure hulga häid fotosid ja huvitavat teksti. Peale selle on koolil olemas seinakaardid ja õpilastel atlased.

Kolmandas klassis on üks õppetund nädalas pühendatud iseseisva Eesti seadusandluse tundmaõppimisele. Põhjalikumalt käsitletakse siin viimast Eesti põhiseadust, millest iga õpilane saab paljundatud koopia.

Keskkooli lõpetajad saavad mälestuseks koolisõrmuse, mille kinkijaks on algaastaist peale olnud Toronto Eesti Ühispank. Eelolevast kooliaastast alates on kavas ka rinnamärgi kavandamine ja kasutamisele võtmine, mis välise tunnusega tutvustaks keskkoolis õppivaid noori Toronto laialipillatud eestlaste peres.

Toronto Eesti Seltsi Täienduskeskkool on lõpetamas oma 5-dat tegevusaastat. Asutamise- ja organiseerimise raskustest on üle saadud ja koolitöö toimub juba kindla kava raamides. Enam ja enam lapsevanemaid hakkab arusaama kooli vajadusest ja selle osatähtsusest meie ühiskonnas. Kooli sisseastujate arv on iga aastaga tõusnud ja väljalangemisi on olnud suhteliselt vähe. Selles osas võib Koolikomitee kui ka õpetajaskond teatud tööst rahuldust tunda ja teatud optimismiga tulevikku vaadata.

Muret tekitavaks probleemiks on aga õpetajate pealekasvu küsimus. Kodumaal kutsehariduse saanud õpetajad jäävad iga päevaga vanemaks ja ei suuda varsti kooliga seotud lisatöökoormat kanda. Ainukeseks lootuseks on siin täienduskeskkooli lõpetanud noored, eriti kui nad Kanada vastavas õppeasutuses on pedagoogilise ettevalmistuse saanud. Senini on olnud võimalus üht sellist noort täiendusaigkoolis osalise ajaga rakendada. Aga seegi on julgustav algus ja julgust ei tohi kaotada.

Edgar Marten
(Toronto, Kanada)

TORONTO EESTI TÄIENDUSKESKKOOLI EESTI KEELE ÕPPEKAVA

I klass.

Õpperaamatuna kasutan: H. Jänes „Meie emakeel III“. Abiraamatuna kasutan: H. Jänes „Meie emakeel II“, J. Vaigma „Eesti keeleõpetuse reegleid“, E. Muuk „Väike õigekeelsuse sõnaraamat“.

Häälikuõpetus. Lihthäälik ja häälikuühendid. Lihthäälikuid, häälikuühendeid, kaksikhäälikuid, kaashäälikuühendeid ja nende kirjutamine. Etteütlik ja harjutusi. Võõr- ja laensõnad. Võõr- ja laensõnade leidmine ja kirjutamine. Harjutusi ja etteütlik. Häälikuvälde. Sõnavälde ja sisehäälikud. Sõna on I ja II vältes. Sõna-

välde. III välde. Liited -lik, -stik, -mik, -kond. Astmevaheldus. Sõna rõhk ja peenendus. H sõna algul. Liide -ki ja -gi. Sõnade silbitamine, poolitamine ja lühendamine. Sõnade ülekanne ühelt realt teisele. Pikk s. Vormiõpetus. Liht- ja liitsõnad. Sõnaliigid. Käänd-, pöörd- ja muutmatud sõnad. Suur ja väike algtäht. Käänamine. Eriti omadussõna koos nimisõnaga. Ainsuse omastav ja sisseütlev. Põhi- ja peakäänded. Käändkonnad ja tüüpikonnad. Pärinime käänamine. Üksikuist käändeist ja käänamisvigadest. Lühike mitmuse osastav. Sünonüümid. Kirjamärgid ja nende kasutamine. Kirjandeid (4-6). Ümberjutustus. Referaate.

FREE EUROPE SUMMER SESSION 1963

18, rue Volney
Paris 2e.

Le Comité de l'Europe Libre, une fois encore, organise son séminaire annuel à l'ancien siège de l'Université de l'Europe Libre en Exil, Cité Pourtalès, Strasbourg-Robertsau, du 20 Juillet au 10 Août 1963.

Nous invitons quelque 100 étudiants et jeunes intellectuels, venus de toutes les parties du monde et poursuivant leurs études en Europe, à participer à ce séminaire et serions heureux que vous nous présentiez une demande d'inscription.

Il est trop tôt pour envoyer un programme détaillé mais nous pouvons d'ores et déjà indiquer que la première semaine sera consacrée aux problèmes économiques dans le monde, la seconde aux problèmes politiques et la troisième aux questions sociologiques et culturelles. Des spécialistes de tout premier plan et de nationalités diverses traiteront ces différents sujets; des discussions de table ronde et des réunions pour l'examen de questions spéciales se tiendront, en outre, venant compléter les conférences.

Les conférences seront faites en français ou en anglais, avec traduction simultanée d'une langue dans l'autre, de sorte que les auditeurs devront connaître ou l'anglais ou le français pour bénéficier des cours.

Le logement et la pension à la Cité Pourtalès seront offerts gracieusement à tous les invités mais les dépenses personnelles seront assumées par chacun des intéressés. Dans des cas d'extrême nécessité le Comité de l'Europe Libre pourra accepter de prendre en charge une partie des frais de voyage sur demande. Il n'y a aucun frais d'inscription.

Si vous désirez vous faire inscrire pour l'une ou pour les trois sessions, veuillez remplir la formule ci-jointe et nous la retourner à votre prochaine convenance. Dans un petit nombre de cas nous acceptons les couples mariés et si vous souhaitez être accompagné de votre épouse, vous devrez l'indiquer sur votre demande en fournissant le nom, la nationalité et la nature des études au dos de la fiche d'appréciation.

Dès que nous serons en mesure de le faire, nous ne manquerons pas de vous faire connaître si votre demande est retenue pour cette année. Nous recevons toujours plus de demandes qu'il n'existe de places disponibles et nous apprécierions une prompt réponse.

Bien cordialement,

Eugène L. Metz
Eugène L. Metz
Directeur.

FREE EUROPE SUMMER SESSION 1963

18, rue Volney

Paris 2e.

The Free Europe Committee is once again organizing its annual study seminar to be held in the former center of the Free Europe University in Exile, Cité Pourtalès, Strasbourg-Robertsau, from July 20th through August 10th.

We are inviting a group of some 100 scholars and young intellectuals from all over the world, now studying in Europe, to participate in this seminar and we would like very much to have you apply.

It is too early to send detailed programs, but the first week will deal with Economic problems of worldwide importance, the second week with political problems, and the third week with sociological and cultural questions. First-class specialists from many countries will discuss the subjects and round tables and specialized meetings will be held in addition to the regular lectures.

The lectures will be given in French or in English with simultaneous translation from one language to the other so that participants must know either French or English to profit from the talks. Free room and board at the Cité Pourtalès will be offered to all guests but personal expenses must be covered by the individual participant. In case of extreme need the Free Europe Committee will help with travel expenses if requested. There will be no inscription fees.

If you would like to apply for participation in any or all of the three sessions, would you please complete the enclosed form and return it to us at your earliest convenience. In a limited number of cases we can take married couples so if you would like to be accompanied by your spouse please indicate so in your application giving name, nationality and study career on the back of the application blank.

As soon as it is possible for us to do so we will let you know if we can accept your application for this year. There are always more applications than places available so an early reply would be appreciated.

Sincerely yours,

Eugene L. Metz
Director.

MR. HORM

FREE EUROPE SUMMER SESSION

18, rue Volney
Paris 2e

July 20, 1963 - August 10, 1963
20 Juillet - 10 Août, 1963

FAMILY NAME : FIRST NAME: SEX :
NOM DE FAMILLE: PRENOM : SEXE:

PRESENT ADDRESS :
ADRESSE ACTUELLE:

PERMANENT ADDRESS :
ADRESSE PERMANENTE:

DATE OF BIRTH : PLACE OF BIRTH :
DATE DE NAISSANCE: LIEU DE NAISSANCE:

NATIONALITY AT BIRTH : PRESENT NATIONALITY :
NATIONALITE DE NAISSANCE: NATIONALITE ACTUELLE:

UNIVERSITY: COURSE OF STUDIES:
UNIVERSITE: NATURE DES ETUDES:

STUDENT ORGANIZATIONS TO WHICH YOU BELONG :
ORGANISATIONS D'ETUDIANTS DONT VOUS FAITES PARTIE:

LANGUAGES SPOKEN:
LANGUES PARLEES :

I would like to participate: (Check applicable parenthesis)
J'aimerais prendre part à : (Veuillez porter une croix dans la
parenthèse pour indiquer votre choix)

1st Week	1ère Semaine	()	20 July - 27 July	(20 Jul-27 Jul)
2nd Week	2ème Semaine	()	28 July - 3 August	(28 Jul-3 Août)
3rd Week	3ème Semaine	()	4 August- 10 August	(4Août-10 Août)
All 3 Weeks	Les 3 Semaines	()	20 July - 10 August	(20Jul-10 Août)

I understand that regular attendance at scheduled lectures is expected of me.

J'ai bien noté que je devrai assister régulièrement aux conférences prévues au programme.

SIGNATURE: _____